

Sondevoeding via NMS, PEG of DDS

De arts of diëtist heeft besloten dat u sondevoeding gaat krijgen. Waarom u dit krijgt toegediend, kan verschillende redenen hebben. Bijvoorbeeld omdat er een dreigende ondervoeding is door ziekte of een operatie.

Sondevoeding is dunne, vloeibare voeding die via een flexibel slangetje (de sonde) in de maag of dunne darm komt. Sondevoeding bevat alle voedingsstoffen die u dagelijks nodig heeft, zoals koolhydraten, eiwitten, vetten, vitamines, mineralen en vocht (afhankelijk van de hoeveelheid die gebruikt wordt). In sommige soorten sondevoeding zitten ook vezels, extra vetten of extra eiwitten.

Sondevoeding wordt ingesteld op uw individuele behoefte en kan hierdoor variëren in hoeveelheid energie (calorieën) en eiwitten.

Wanneer krijgt u sondevoeding en hoe lang?

U krijgt sondevoeding voorgeschreven, omdat u door ziekte of een behandeling niet (voldoende) kunt of mag eten. Om te voorkomen dat u gewicht en conditie verliest, krijgt u sondevoeding.

Als u namelijk te veel gewicht verliest, kunt u ondervoed raken. Ook bij overgewicht. Een goede voedingstoestand is nodig om in goede conditie te blijven of om complicaties te voorkomen.

Het is moeilijk te voorspellen hoe lang u sondevoeding krijgt. Dit kan variëren van een week tot weken, maar ook maandenlang of levenslang. Dit is afhankelijk van waarom u sondevoeding nodig heeft.

Besprek met uw arts of diëtist, of en wat u naast de sondevoeding mag eten en drinken. In sommige gevallen mag u gewoon blijven eten en drinken en is sondevoeding een aanvulling op het dagelijkse menu. Het kan ook voorkomen dat u een tijd lang alleen sondevoeding krijgt, bijvoorbeeld na een keel- of slokdarmoperatie.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Typen sonde

Neus-maagsonde (NMS)

Een neussonde is een dun, flexibel slangetje dat via uw neus, keel en slokdarm naar uw maag loopt. Door dit slangetje krijgt u sondevoeding toegediend. Er zijn verschillende soorten en maten sondes. Aan het uiteinde van de sonde zitten kleine gaatjes waar de voeding doorheen loopt.

Duodenum sonde (DDS)

In sommige gevallen wordt ervoor gekozen om een sonde te plaatsen in de dunne darm (duodenum of jejunum). Dit gebeurt tijdens een gastroscopie (maagonderzoek) op de endoscopie-afdeling (EBA), mogelijk onder een roesje.

PEG-sonde

Bij langdurig gebruik van sondevoeding kan in sommige gevallen een PEG-sonde worden overwogen. Hierbij wordt de sondevoeding toegediend via een slangetje dat rechtstreeks door de buikwand in de maag wordt gebracht. Dit gebeurt onder een roesje.

Hoe wordt de sondevoeding toegediend?

Sondevoeding kan op verschillende manieren worden toegediend. Dit kan per portie of druppelsgewijs zijn. Per portie houdt in dat u enkele keren per dag een bepaalde hoeveelheid voeding toedient (bolus).

Als de voeding via een DDS loopt, kan er geen voeding per portie worden toegediend in verband met dumpingklachten. Dit zijn klachten die ontstaan na een te snelle maaglediging. Dit kan kort na inname van voedsel zijn, maar ook langer daarna.

Druppelsgewijze toediening betekent dat de voeding langere tijd druppel voor druppel door de sonde loopt. Dit gebeurt via een voedingspomp. De snelheid van de pomp is afhankelijk van de hoeveelheid voeding die moet worden toegediend. Dit kan de hele dag zijn of een aantal uur van de dag of nacht (aantal uur overdag of 's nachts).

Als u poliklinisch een DDS- of PEG-sonde krijgt, dan heeft u vooraf een afspraak bij de maag-darm-lever-verpleegkundige (MDL-verpleegkundige).

Waar kunt u last van hebben?

Het inbrengen van de sonde is niet prettig. Het irriteert de keel waardoor u het benauwd kunt krijgen of het gevoel te moeten braken. De eerste dagen na het inbrengen voelt u de sonde zitten. Vooral slikken geeft een vervelend gevoel. Na een paar dagen went u hieraan.

Hoeveel sondevoeding heeft u nodig?

Het is afhankelijk van uw situatie hoeveel sondevoeding u krijgt en hoe vaak dit wordt toegediend. Als u naast de sondevoeding mag en kan eten, krijgt u minder sondevoeding dan iemand die de volledige voeding hiermee binnen dient te krijgen. De diëtist geeft u een dieetadvies op maat. Zodra de sondevoeding afgebouwd of gestopt wordt, is het belangrijk om de voeding rustig op te bouwen. De darmen hebben tijd nodig om weer te wennen aan vast voedsel.

Sondevoeding mee naar huis

De diëtist regelt de machtiging voor sondevoeding, pomp en toebehoren voor thuis. De leverancier neemt contact met u op omtrent levering en uitleg materialen, zo nodig wordt de thuiszorg ingelicht.

Verzorging en aandachtspunten bij sondevoeding

Een goede verzorging van de sonde is belangrijk. Dit om te voorkomen dat hij verstopt raakt en langer gebruikt kan worden. Daarom is het belangrijk dat u de sonde regelmatig doorspuit met schoon water. Per keer kunt u hierbij ongeveer 20 tot 30 milliliter schoon lauwwarm water gebruiken (geen koolzuurhoudend water). Herhaal dit dagelijks vier tot zes keer. Bij een PEG-sonde is twee keer per dag met 10 milliliter water doorspuiten voldoende.

Vooraf na het afkoppelen van de sondevoeding is het belangrijk om de sonde met ruim water door te spuiten.

Als u sondevoeding gebruikt, is het belangrijk om een aantal maatregelen te nemen waarmee u de kans op problemen vermindert.

Hygiëne

Goede hygiëne is heel belangrijk omdat de voeding in het pak, de sonde en de hulpstukken gevoelig zijn voor groei van bacteriën.

- Een dichte verpakking sondevoeding kunt u buiten de koelkast op kamertemperatuur bewaren. Houd de THT-datum in de gaten.
- Een geopend pak sondevoeding moet u binnen 24 uur gebruiken. Daarna moet u de voeding weggooien. Bewaar een geopend pak sondevoeding altijd in de koelkast. Haal de voeding 1 uur voor het toedienen uit de koelkast om de voeding op kamertemperatuur te brengen.
- Laat sondevoeding nooit in de zon staan of lange tijd in een warme kamer.
- Was goed uw handen voordat u de sondevoeding toedient.
- Leg alle materialen die u nodig heeft op een schoon oppervlak.
- Spuit de sonde na gebruik schoon met water en sluit hem daarna af met het daarvoor bestemde dopje.
- Zorg ervoor dat u het toedieningssysteem iedere 24 uur vervangt.

- Als u een neussonde heeft, vervang dan om de twee dagen de pleister waarmee de sonde op uw neus of wang zit vastgeplakt. Bij het vervangen verplaatst u de pleister om te voorkomen dat de sonde te lang op één plek drukt.

Mond en gebit

Als u naast de sondevoeding weinig tot niets meer eet, wordt er minder speeksel aangemaakt. Dit heeft een negatief effect op de gezondheid van uw mond en tanden. Daarom is het volgende belangrijk:

- Poets twee tot drie keer per dag uw tanden.
- Spoel regelmatig uw mond met water.
- Meestal mag u nog wel wat drinken. Heeft u iets zoets gedronken, spoel dan uw mond ook na met water.
- Als u kauwgom mag gebruiken, is het kauwen hierop een goede manier om de speekselklieren te activeren en de mond vochtig te houden.
- Bescherm uw lippen en de huid eromheen tegen uitdroging met een vette crème of lippenbalsem.

Sondevoeding en medicijnen

Als u medicijnen gebruikt en u kunt deze niet goed doorslikken, dan kunnen de medicijnen ook via de sonde worden toegediend. U kunt het beste eerst met uw arts of apotheker overleggen of uw medicatie door de sonde mag worden toegediend en hoe en wanneer u dit moet doen.

Vermeng de medicijnen nooit met sondevoeding. Moet u de medicijnen op uw nuchtere maag innemen, dan mag u pas een half uur later sondevoeding toedienen. Spoel de sonde na het geven van de medicijnen goed door met water. Medicijnresten kunnen de sonde namelijk gemakkelijk verstoppen.

Vervanging van een neussonde

Het komt ook voor dat een sonde verstopt raakt en er geen voeding meer doorheen kan. Als de verstopping niet kan worden opgelost met onderstaande adviezen, dan moet de verpleegkundige een nieuwe sonde bij u inbrengen. Dit gebeurt ook als u de sonde per ongeluk lostrekt of eruit hoest. Ook door hevig braken kan de sonde verplaatsen.

De neus-maag-sonde kan opnieuw worden ingebracht door het Verpleeg Technisch Thuiszorg team (VTT team) of door de thuiszorg. Dit is echter afhankelijk van de reden waarom u sondevoeding krijgt. Een duodenumsonde en PEG-sonde moeten op de EBA-locatie Veldhoven of Eindhoven worden ingebracht.

Problemen, (mogelijke) oorzaken en oplossingen

Indien uw sonde verstopt raakt, kunt u met 5 ml lauw warm water, door voorzichtig kracht te zetten op de sonde, hem proberen open te krijgen. Dit kunt u tot 15 minuten proberen. Eventueel kunt u de verstopte plek in het slangetje zachtjes masseren. Indien de sonde niet open gaat, neem dan contact op met uw behandelend arts.

Bij problemen met de sonde kunt u contact opnemen met het PEG-sondeteam. Dit zijn verpleegkundige gespecialiseerd in (PEG)-sonde zorg. Bij dringende vragen kunt u bellen, anders vragen we u te mailen. Wij proberen uw mail binnen 5 werkdagen te beantwoorden.

E-mailadres: Peg-Sondeteam@mmc.nl

Telefoonnummer MDL: 040 - 888 63 50

Keuze 1: problemen PEG

Keuze 2: problemen met koppelstukjes

Telefoonnummer SEH (in de avonden en weekenden): 040 – 888 88 11

Belangrijke gegevens**Contactgegevens**

Uw arts/diëtist: _____

Instelling: _____

Telefoonnummer: _____

Uw wijkverpleegkundige/ VTT-team:

Thuiszorgorganisatie: _____

Telefoonnummer: _____

Facilitair bedrijf: _____

Telefoonnummer: _____

Dieet voorschrift

Datum: _____

Soort voeding: _____

Aantal ml per 24 uur / pompstand: _____

Gewicht:

Advies om u 1-2 keer per week te wegen. Bij voorkeur op dezelfde dag en hetzelfde moment van de dag.

Datum:	Gewicht in kilogram:

Telefoonnummers**Tijdens kantoortijden:**

Telefoonnummer diëtist / ParaMax: (040) 888 90 40

Telefoonnummer polikliniek MDL: (040) 888 63 50

Telefoonnummer EBA-locatie Veldhoven: (040) 888 63 50

Buiten kantoortijden:

Telefoonnummer SEH: 040 888 88 11

Bron: Maag Lever Darm Stichting